

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ
НА ПІДПРИЄМСТВІ"
для студентів спеціальності
8.03050401 "Економіка підприємства"
денної форми навчання**

Харків. Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014

Затверджено на засіданні кафедри економіки підприємства та менеджменту.

Протокол № 6 від 10.12.2013 р.

Укладачі: Шиян Д. В.

Ковальова В. І.

P58 Робоча програма навчальної дисципліни "Управління знаннями на підприємстві" для студентів спеціальності 8.03050401 "Економіка підприємства" денної форми навчання / укл. Д. В. Шиян, В. І. Ковальова. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 48 с. (Укр. мов.)

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за модулями й темами. Вміщено плани лекцій, практичних занять, матеріали для закріплення знань (самостійну роботу, контрольні запитання), критерії оцінювання знань студентів, професійні компетентності, якими повинен володіти студент після вивчення дисципліни.

Рекомендовано для студентів спеціальності 8.03050401 "Економіка підприємства".

Вступ

Сучасна економіка – це економіка, побудована на знаннях. Економічна цінність знань, якими володіють працівники, далеко перевершує всі капіталовкладення, фінансові активи й інші ресурси більшості організацій. Побудова системи управління знаннями є важливою умовою розвитку організації й формування стійкої конкурентної переваги організації. Мета управління знаннями – створити матеріальні та нематеріальні блага шляхом навчання, виявлення й накопичення наявної інформації й досвіду, регулювання процесів поширення й передачі знань. Управління знаннями формує механізм капіталізації нематеріальних активів організації.

Навчальна дисципліна "Управління знаннями на підприємстві" є вибірковою навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "магістр" спеціальності 8.03050401 "Економіка підприємства" для денної форми навчання.

Навчальна дисципліна становить систематизований виклад теоретичних і методологічних питань, пов'язаних з ідентифікацією, використанням, створенням, розподілом і зберіганням знань організації з метою підвищення її конкурентоздатності. Навчальна дисципліна призначена для розвитку й удосконалювання у магістрів навичок управління інтелектуальним капіталом організації на основі ситуативного аналізу й оцінки стратегічних перспектив організації.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 0305 "Економіка та підприємництво"	Вибіркова
Модулів – 2	Спеціальність 8.03050401 "Економіка підприємства"	Рік підготовки
Змістових модулів – 2		5-й
Загальна кількість годин – 144		Семестр
		10-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3; самостійної роботи студента – 5,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Лекції
		18 год
		Практичні
		34 год
		Самостійна робота
		92 год
		Вид контролю
		Залік

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної й індивідуальної роботи становить – 64 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування системи професійної компетентності (знань, прикладних вмінь та навичок) щодо управління знаннями на підприємстві.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

оволодіння основними поняттями й концепціями теорії управління знаннями в організації;

формування системного уявлення про управління знаннями в організації як особливому виді управлінської діяльності;

оволодіння основними інструментами й методами з HR-управління знаннями в сучасній організації.

"Управління знаннями на підприємстві" – навчальна дисципліна, яка узагальнює наукові дослідження, теоретичні розробки й практичні методи управління знаннями, пов'язані з підвищенням людського потенціалу як найважливішого фактора економічного й соціального зростання. Навчання покликане підготувати магістрантів до правильного рішення більш широкого кола завдань і забезпечити високий рівень ефективності в роботі. Особливий акцент зроблений на синтез теоретичних і прикладних складових.

Об'єктом навчальної дисципліни є знання на підприємстві.

Предметом навчальної дисципліни є ідентифікація, використання, створення, розподіл і зберігання знань на підприємстві з метою їх управління.

Вивчення даної навчальної дисципліни студент розпочинає, прослухавши більшість навчальних дисциплін гуманітарного та професійного циклів. Теоретико-методологічною базою вивчення цієї дисципліни є такі навчальні дисципліни, як: "Макроекономіка", "Мікроекономіка", "Економіка підприємства", "Менеджмент", "Лідерство та партнерство в бізнесі", "Оптимізаційні методи та моделі". У свою чергу, знання з даної дисципліни забезпечують успішне засвоєння таких навчальних дисциплін, як: "Управління конкурентоспроможністю підприємства", "Корпоративне управління", "Стратегічні партнерства підприємств", а також виконання тренінгів, магістерських дипломних робіт.

У процесі навчання магістри отримують необхідні знання під час лекційних занять та виконання практичних завдань. Також велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі види занять розроблені відповідно до кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни магістр повинен:

знати:

морфологію й таксономію знання для якісної діагностики проблем і перспектив управління знаннями в організації;

проблеми й особливості української економіки з погляду розвитку нової економіки в цілому та впровадження концепції управління знаннями зокрема;

класичні й сучасні науково-практичні роботи в сфері управління знаннями для грамотного визначення місця власного наукового дослідження;

основи побудови мотиваційної системи створення організаційного знання;

вміти:

виявляти практичну значущість управління знаннями;
формулювати актуальні наукові проблеми в сфері менеджменту знань;

застосовувати методи оцінки й виміру інтелектуального капіталу з метою перетворення знання організації в її конкурентні переваги;

ідентифікувати різноспрямовані стратегії в сфері управління знаннями;

створювати проекти з управління знаннями;

проводити аналіз бізнес-процесів з погляду необхідності вдосконалення в аспекті менеджменту знань;

розробляти елементи системи з управління знаннями.

У результаті опанування навчальною дисципліною у магістрів повинні бути сформовані ключові (надпредметні, загальні) та предметні компетентності.

Структуру навчальних елементів за професійними компетентностями, які отримують студенти після вивчення навчальної дисципліни наведено у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення навчальної дисципліни

Код компетентності	Назва компетентності	Складові компетентності
1	2	3
УЗнП*-1	Досліджувати та аналізувати актуальні економічні проблеми	Здатність до визначення проблем й особливостей української економіки з погляду розвитку "нової" економіки знань
		Упроваджувати концепцію управління знаннями в організації
		Ідентифікувати класичні й сучасні аспекти науково-практичних робіт в сфері управління знаннями та впроваджувати їх у практику

1	2	3
УЗнП-2	Досліджувати та обирати критерії відбору альтернативних варіантів прийняття управлінських рішень	Ідентифікувати різноспрямовані стратегії в сфері управління знаннями
		Мати навички систематизації й діалектичного підходу до аналізу економічних процесів, з урахуванням двоїстого характеру знання для визначення потенційних можливостей і ризиків стратегій на базі знань
УЗнП-3	Визначати напрямки удосконалення діяльності підприємства на підставі всебічної оцінки його конкурентних переваг	Вміти застосовувати методи оцінки й виміру інтелектуального капіталу з метою перетворення знання організації в її конкурентні переваги
		Створювати мотиваційну систему створення організаційного знання

*Примітка.** – Управління знаннями на підприємстві.

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в додатку А.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Економіка знань

Тема 1. Формування та розвиток економіки знань

1.1. Формування та риси економіки знань.

Визначення поняття "знання". Характерні риси економіки знань. Державна політика щодо економіки знань.

1.2. Умови становлення та розвитку економіки знань.

Розвиток нових технологій. Зв'язок між розвитком науки, що зростає, темпом інновацій і циклами, що скорочуються. Постійна освіта й навчання людини в сучасному світі. Інвестиції в нематеріальні активи.

Інновації – головний фактор конкуренції країни. Демографічні фактори та умови розвитку економіки знань.

1.3. Економіка знань та менеджмент організацій.

Еволюція ідей та теорій менеджменту організацій. Зміна акцентів у теоретичних концепціях менеджменту. Фактори, що формують нову роль знань. Стратегія управління знаннями організацій в економіці знань.

Тема 2. Матеріальні та нематеріальні ресурси організацій

2.1. Ресурсна теорія організацій.

Ресурсна теорія організації (Р. Грант, А. Дирис, Р.Амит, Дж. Хамелл та ін.), теорії управління знаннями (П. Друкер, К. Свейби, І. Нонака, К. Поланьї), розвиток концепції управління знаннями. Традиційна та нова модель управління.

2.2. Нематеріальні активи організації. Методи оцінки нематеріальних активів.

Структура об'єктів нематеріальних активів. Відмінності між нематеріальними та матеріальними активами. Індекс Дж. Тобіна. Методи кількісних оцінок нематеріальних активів організації (метод прямого інтелектуального капіталу, метод капіталізації ринку, метод окупності активів, метод рахункових карт). Оцінка капіталу знань.

2.3. Інтелектуальний капітал як стратегічний актив організації.

Визначення інтелектуального капіталу, розбіжності між фізичним й інтелектуальним капіталом, співвідношення понять інтелектуального капіталу, інтелектуальної власності. Управління інтелектуальним капіталом організації.

Тема 3. Досвід закордонних консультаційних фірм з управління знаннями

3.1. Загальна характеристика галузі консультаційних послуг.

Структура ринку консультаційних послуг. Види робіт галузі консультаційних послуг. Положення консультаційної галузі на початку XXI століття.

3.2. Загальні підходи до управління знаннями в консультаційних фірмах.

Стратегія й процеси управління знаннями в консультаційних фірмах. Інфраструктура управління знаннями.

3.3. Типи систем управління знаннями в консультаційних фірмах.

Децентралізований підхід до побудови систем управління знаннями. Централізований підхід до побудови систем управління знаннями. Системи управління знаннями в консультаційних організаціях.

Тема 4. Роль інформаційних технологій у формуванні економіки знань

4.1. Тенденції розвитку інформаційних технологій.

Визначення понять "інформаційна технологія", "нова інформаційна технологія". Завдання інформаційних технологій у формуванні економіки знань.

4.2. Области застосування інформаційних технологій в управлінні знаннями.

Технології інтелект-бізнесу й управління знаннями. Інструменти технологій управління знаннями й перспективи їхнього розвитку.

4.3. Інформаційне забезпечення процесів управління знаннями.

Бази знань. Моделі зберігання даних. Оперативна аналітична обробка даних. Засоби інтелектуального аналізу даних. Платформи та корпоративні портали знань.

Змістовий модуль 2.

Технології управління знаннями на підприємстві

Тема 5. Теоретичні основи, форми та джерела організаційних знань

5.1. Сутність та зміст знань як об'єктів управління в організаціях.

Сутність та зміст знання як об'єкта управління, континуум: від даних й інформації до знань, визначення поняття знання різними авторами, морфологія знань (за періодом використання, способом і місцем виникнення, відносинами власності, носієм знання, рівнем новизни та ін.), таксономія знання за полярними характеристиками (явне – неявне, особисте – організаційне, процедурне – декларативне, структуроване – неструктуроване, теоретичне – практичне та ін.), джерела знань, мета й завдання управління знаннями. Передача знань як основа конкурентної переваги організації.

5.2. Теоретичні основи створення організаційних знань.

Критерії структуризації та види знань в організації. Поняття організаційного знання, розходження західної й східної епістемології, способи трансформації знання: соціалізація, екстерналізація, комбінація, інтерналізація, багатомірний підхід до управління знаннями, інструменти реалі-

зації чотирьох способів трансформації знання, запропоновані І. Нонака, Х. Такеучи. Принципи управління знаннями.

5.3. Форми створення організаційних знань.

Зовнішні та внутрішні джерела створення організаційних знань. Проекти з управління знаннями.

Тема 6. Зміст та етапи процесу управління знаннями

6.1. Управління знаннями як нова функція управління.

Управління знаннями як функція управлінської діяльності. Умови трансформації знань в успіх. Створення умов для доступу до знань. Принципи управління знаннями. Проблеми управління знаннями. Створення умов для доступу до знань.

6.2. Процес управління знаннями.

Зміст внутрішньоорганізаційного управління знаннями. Етапи придбання й засвоєння знань. Зовнішні та внутрішні джерела знань. Завдання управління процесом накопичення знань.

Тема 7. Методи управління знаннями

7.1. Методи отримання знань.

Комунікативні (пасивні та активні) й текстологічні методи отримання знань. Бенчмаркінг. Покупка та оренда знань.

7.2. Накопичення знань: формування корпоративної пам'яті.

Професійні знання. Типи корпоративної пам'яті. Формування корпоративної пам'яті. Спіралевидне нарощування знань. Технології акумулювання знань.

7.3. Програми управління знаннями.

Етапи програм оволодіння знаннями. Основні елементи програм управління знаннями. Цілі та результати програм управління знаннями. Стратегія управління знаннями організації.

Тема 8. Перебудова організаційних структур в умовах управління знаннями на підприємстві

8.1. Введення нових посад з управління знаннями.

Структурна перебудова організації. Організаційні форми управління знаннями. Розробка програм з управління знаннями. Функції посади директора з управління знаннями.

8.2. Формування команд.

Формування творчих, продуктивних та новаторських команд, що діють на принципах самоорганізації. Схема етапів інноваційної діяльності організації.

8.3. Організаційні форми управління знаннями.

Специфічні особливості управління знаннями в корпорації, консорціумі й інноваційному стратегічному альянсі. Переваги та недоліки мережної форми організації управління знаннями.

Тема 9. Роль корпоративної культури в управлінні знаннями

9.1. Корпоративна культура як стратегічна конкурентна перевага.

Елементи корпоративної культури. Інтелектуальна організація та рівні її діяльності. Роль лідера в управлінні знаннями.

9.2. Формування в організації культури знань.

Зміст та складові елементи культури знань. Підтримка культури знань.

9.3. Концепція "управління талантами".

Характеристика творчих людей в організації. Творчий потенціал та інновації. Рутинні та творчі завдання.

4. Структура навчальної дисципліни

Із самого початку вивчення навчальної дисципліни кожен студент має бути ознайомлений як з робочою програмою навчальної дисципліни і формами організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом кожного з її навчальних модулів, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання сформованих професійних компетентностей.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання навчальних модулів. Навчальний модуль – це окремий, відносно самостійний блок дисципліни, який логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками. Тематичний план дисципліни складається з двох змістових модулів (табл. 4.1).

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма							
	усього	у тому числі					самостійна робота	
		лекційні	практичні	лабораторні	проведення підсумкового контролю	виконання ІНДЗ	підготовка до занять	
Змістовий модуль 1. Економіка знань								
Тема 1. Формування та розвиток економіки знань	14	2	2	-	-	-	10	
Тема 2. Матеріальні та нематеріальні ресурси організації	16	2	4	-	-	-	10	
Тема 3. Досвід закордонних консультаційних фірм з управління знаннями	17	2	4	-	-	-	11	
Тема 4. Роль інформаційних технологій у формуванні економіки знань	17	2	4	-	-	-	11	
Разом за змістовим модулем 1	64	8	12	-	-	-	42	
Змістовий модуль 2. Технології управління знаннями на підприємстві								
Тема 5. Теоретичні основи, форми та джерела організаційних знань	16	2	4	-	-	-	10	
Тема 6. Зміст та етапи процесу управління знаннями	17	2	4	-	-	-	11	
Тема 7. Методи управління знаннями	18	2	4	-	-	-	12	
Тема 8. Перебудова організаційних структур в умовах управління знаннями на підприємстві	17	2	4	-	-	-	11	
Тема 9. Роль корпоративної культури в управлінні знаннями	12	2	4	-	-	-	6	
Разом за змістовим модулем 2	80	10	20	-	-	-	50	
Усього годин за модулями	144	18	34	-	-	-	92	

5. Теми практичних занять

Практичне заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань. Проведення таких занять ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різного рівня складності для розв’язування їх на занятті. Воно включає проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв’язування завдань із їх обговоренням, розв’язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання (табл. 5.1).

Таблиця 5.1

Перелік тем практичних занять

Назва теми	Теми практичних занять (за модулями)	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Економіка знань			
Тема 1. Формування та розвиток економіки знань	Практичне заняття 1. Дискусія на тему "Економіка, заснована на знаннях: де ми?" і припускає аналіз позиції України в рейтингу країн, побудованому на основі оцінок економіки знань, і виявленні бар'єрів, що перешкоджають формуванню економіки знань в Україні. Тренінгова вправа: "Скажи неправду", "Як ми сприймаємо інформацію"	2	Основна: [1; 2]. Додаткова: [3; 4; 6; 13; 16; 17; 22; 23]
Тема 2. Матеріальні та нематеріальні ресурси організації	Практичне заняття 2. На занятті на конкретних прикладах розглядається співвідношення понять "дані", "інформація", "знання", а також аналізуються моделі трансформації знань, їхні можливості й обмеження. Задачі за методами оцінки нематеріальних активів	4	Основна: [1; 2]. Додаткова: [3; 6; 8; 9; 22; 23]

1	2	3	4
Тема 3. Досвід закордонних консультаційних фірм з управління знаннями	Практичне заняття 3. Презентації груп з метою порівняння систем управління знаннями в консультаційних фірмах (Arthur Andersen, McKINSEY, KMPG PEAT MARWIC та ін.)	4	Основна: [1; 2]. Додаткова: [3; 4; 6; 22; 23]
Тема 4. Роль інформаційних технологій у формуванні економіки знань	Практичне заняття 4. Круглий стіл на тему "Застосування інформаційних технологій при управлінні знаннями"	4	Основна: [1; 2]. Додаткова: [6; 8; 11; 12; 20 – 23]
Змістовий модуль 2. Технології управління знаннями на підприємстві			
Тема 5. Теоретичні основи, форми та джерела організаційних знань	Практичне заняття 5. Робота в групах по аналізу прикладів, що описують основні практики одержання, створення, поширення й використання знань на підприємстві	4	Основна: [1; 2]. Додаткова: [3 – 5; 8; 10; 19; 22; 23]
Тема 6. Зміст етапи процесу управління знаннями	Практичне заняття 6. Технологія формування команди у бізнесі (тренінгова вправа). Мозкова атака "Ефективне командування"	4	Основна: [1; 2]. Додаткова: [3 – 5; 7 – 12; 14; 15; 19; 22; 23]
Тема 7. Методи управління знаннями	Практичне заняття 7. Способи трансформації знання: соціалізація, екстерналізація, комбінація, інтерналізація. Ситуаційно-рольова гра "Дилема інноватора"	4	Основна: [1; 2]. Додаткова: [3; 4; 6; 8; 12; 18 – 23]
Тема 8. Перебудова організаційних структур в умовах управління знаннями на підприємстві	Практичне заняття 8. Круглий стіл на тему "Роль лідерства при управлінні знаннями"	4	Основна: [1; 2]. Додаткова: [6 – 10; 12 – 15; 22; 23]
Тема 9. Роль корпоративної культури в управлінні знаннями	Практичне заняття 9. Ділова гра "Створення організаційної культури знань"	2	Основна: [1; 2]. Додаткова: [3 – 5; 12; 22; 23]
Усього:		34	

5.1. Приклади типових практичних завдань за темами

Змістовий модуль 1. Економіка знань

Тема 2. Матеріальні та нематеріальні ресурси організації

Рівень 1. Провести кваліметричну оцінку щодо груп персоналу підприємств, використовуючи коефіцієнт Тобіна. Дані для розрахунку подані у табл. 5.2 – 5.4.

Таблиця 5.2

Дані промислового підприємства машинобудівної галузі

Групи персоналу підприємства	Місячна зарплата на підприємстві, грн	Пропозиції на ринку праці, грн	Вартість підготовки фахівця на підприємстві, грн	Кількість персоналу, осіб
Допоміжні робітники	2 000	2 500 (пропозиції перевищують попит)	0	100
Службовці середньої ланки	3 000	3 000 (пропозиції порівнянні з попитом)	400	10
Фахівці середньої ланки	4 000	3 500 (пропозиції порівнянні з попитом)	1 000	30
Менеджери основні	6 000	5 000	2 000	5
Провідні фахівці	8 000	6 000	2 000	8
Топ-менеджери	12 000	8 000	4 000	2
Керівник	25 000	–	10 000	1

Таблиця 5.3

Дані аудиторської компанії

Групи персоналу підприємства	Місячна зарплата на підприємстві, грн	Пропозиції на ринку праці, грн	Вартість підготовки фахівця на підприємстві, грн	Кількість персоналу, осіб
Допоміжні робітники	3 000	2 500 (пропозиції перевищують попит)	500	3
Оцінювачі	8 000	6 000 (пропозиції порівнянні з попитом)	1 000	5
Провідні фахівці	15 000	12 000	5 000	2
Топ-менеджери	18 000	12 000	4 000	1
Керівник	30 000	–	15 000	1

Таблиця 5.4

Дані туристичної фірми в обласному центрі

Групи персоналу підприємства	Місячна зарплата на підприємстві, грн	Пропозиції на ринку праці, грн	Вартість підготовки фахівця на підприємстві, грн	Кількість персоналу, осіб
Допоміжні робітники	2 000	2 000 (пропозиції перевищують попит)	0	2
Оператори	4 000	3 000 (пропозиції порівнянні з попитом)	1 000	3
Топ-менеджери	7 000	4 000	2 000	1
Керівник	20 000	–	5 000	1

Рівень 2. За допомогою середнього коефіцієнта Тобіна провести порівняльну оцінку підприємств щодо якісного складу персоналу.

Рівень 3. Виходячи із кваліметричної оцінки провести загальний аналіз персоналу за різними галузями, описати ситуацію галузі щодо якісного складу персоналу та спрогнозувати подальший розвиток ситуації.

Змістовий модуль 2.

Технології управління знаннями на підприємстві

Тема 6. Зміст та етапи процесу управління знаннями

Рівень 1. Розглянути діяльність компанії "McKinsey&Company". Побудувати укрупнене дерево цілей системи управління знаннями.

Рівень 2. Використовуючи модель "SECI" розписати процес переходу явного знання в неявне в компанії "McKinsey&Company".

Рівень 3. Провести інтегральну оцінку системи управління знаннями в компанії та спрогнозувати подальший розвиток.

6. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 64 % (92 години) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (144 години). У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки. СРС включає: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до практичних занять; підготовку до виступу на семінарських заняттях;

поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; виконання індивідуальних завдань (вирішення розрахункових індивідуальних та комплексних завдань) за вивченою темою; написання есе за заданою проблематикою; пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни; аналітичний розгляд наукової публікації; контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовку до модульного контролю (колоквіуму); систематизацію вивченого матеріалу.

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань державного регулювання економіки, статистичними матеріалами. Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань з навчальної дисципліни, наведені в табл. 6.1.

Таблиця 6.1

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Кількість годин	Форми контролю СРС	Література
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Економіка знань				
Тема 1. Формування та розвиток економіки знань	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичного заняття</i> . Виконання <i>індивідуального завдання</i> "Індекс економіки знань (індекс інституціонального режиму, індекс освіти, індекс інновацій, індекс інформаційних технологій і комунікацій)" та "Етика бізнесу в економіці, побудованої на знаннях"	10	Захист індивідуальних завдань	Основна: [1; 2]. Додаткова: [3; 4; 6; 13; 16; 17; 22; 23]

Продовження табл. 6.1

1	2	3	4	5
Тема 2. Матеріальні та нематеріальні ресурси організації	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичного заняття</i> , огляд теоретичного матеріалу. Виконання <i>індивідуального завдання</i> "Стратегічні активи організації"	10	Усне опитування за темами 1 і 2 та захист індивідуального завдання	Основна: [1; 2]. Додаткова: [3; 6; 8; 9; 22; 23]
Тема 3. Досвід закордонних консультативних фірм з управління знаннями	Пошук, підбір та огляд літературних джерел, підготовка до письмової роботи за темами 2 і 3. <i>Самостійне опрацювання лекційного матеріалу та підготовка презентації</i> "Стратегія й процеси управління знаннями в консультативних фірмах"	11	Письмова контрольна робота за темами 2 і 3 та презентація результатів завдання	Основна: [1; 2]. Додаткова: [3; 4; 6; 22; 23]
Тема 4. Роль інформаційних технологій у формуванні економіки знань	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>усного опитування за темами 1 – 4</i> , огляд теоретичного матеріалу за темами 1 – 4 та підготовка до колоквіуму	11	Усне опитування за темами 1 – 4 та написання колоквіуму	Основна: [1; 2]. Додаткова: [6; 8; 11; 12; 20 – 23]
Усього за змістовим модулем 1		42		
Змістовий модуль 2. Технології управління знаннями на підприємстві				
Тема 5. Теоретичні основи, форми та джерела організаційних знань	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичного заняття</i> . Виконання <i>індивідуального завдання</i> "Діагностика й оцінка ресурсів знань й інформації (аудит знань)" та "Класифікація знань організації"	10	Захист індивідуальних завдань	Основна: [1; 2]. Додаткова: [3 – 5; 8; 10; 19; 22; 23]
Тема 6. Зміст та етапи процесу управління знаннями	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичного заняття та письмової контрольної роботи за темами 5 – 6</i> . Підготовка презентації на тему "Управління особистими знаннями й організація ефективної роботи"	11	Письмова контрольна робота за темами 5 – 6 та презентація результатів завдання	Основна: [1; 2]. Додаткова: [3 – 5; 7 – 12; 14; 15; 19; 22; 23]

1	2	3	4	5
Тема 7. Методи управління знаннями	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>усного опитування за темами 4 – 7</i> . Виконання <i>індивідуального завдання</i> "Нарощування знань. Проблема формування корпоративної пам'яті"	12	Усне опитування за темами 4 – 7 та захист індивідуального завдання	Основна: [1; 2]. Додаткова: [3; 4; 6; 8; 12; 18 – 23]
Тема 8. Перебудова організаційних структур в умовах управління знаннями на підприємстві	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>усного опитування за темами 5 – 8</i> , огляд теоретичного матеріалу за темами 1 – 8 та підготовка до колоквіуму	11	Усне опитування за темами 5 – 8 та написання колоквіуму	Основна: [1; 2]. Додаткова: [6 – 10; 12 – 15; 22; 23]
Тема 9. Роль корпоративної культури в управлінні знаннями	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичного заняття та підготовка презентації</i> "Мотивація співробітників до участі в обміні знаннями в контексті організаційної культури"	6	Презентація результатів завдання	Основна: [1; 2]. Додаткова: [3 – 5; 12; 22; 23]
Усього за змістовим модулем 2		50		
Усього		92		

6.1. Контрольні запитання для самодіагностики

Змістовий модуль 1. Економіка знань

Тема 1. Формування та розвиток економіки знань

1. Управління знаннями: основні етапи розвитку теорії й практики.
2. Сутність й основні ознаки економіки, заснованої на знаннях.
3. Оцінка економіки, заснованої на знаннях.
4. Вплив демографічних змін на становлення економіки знань.

Тема 2. Матеріальні та нематеріальні ресурси організації

1. Ресурсна теорія організації.
2. Структура об'єктів інтелектуальних (нематеріальних) активів.

3. Сутність інтелектуального капіталу. Інтелектуальний капітал як стратегічний актив організації. Фактори конкурентоздатності компанії, засновані на використанні інтелектуального капіталу.

4. Структура інтелектуального капіталу: людський капітал, організаційний капітал, споживчий капітал.

5. Методи оцінки нематеріальних активів.

Тема 3. Досвід закордонних консультаційних фірм з управління знаннями

1. Загальна характеристика галузі консультаційних послуг.

2. Причини, у зв'язку з якими консультаційні фірми стали створювати системи управління знаннями.

3. Стратегія і процеси управління знаннями в консультаційних фірмах.

4. Децентралізований та централізований підходи до побудови системи управління знаннями.

Тема 4. Роль інформаційних технологій у формуванні економіки знань

1. Види й функції інформаційних технологій. Роль й області застосування інформаційних технологій в управлінні знаннями.

2. Завдання інформаційних технологій в управлінні знаннями.

3. Інформаційні технології, що підтримують процеси управління знаннями в організаціях.

4. Сутність технологій інтелект-бізнесу (ВІ) та управління знаннями (КМ).

Змістовий модуль 2.

Технології управління знаннями на підприємстві

Тема 5. Теоретичні основи, форми та джерела організаційних знань

1. Сутність і зміст поняття "знання". Дані, інформація, знання.

2. Види знань. Явне й неявне знання.

3. Моделі трансформації знань.

4. Форми створення організаційних знань.

5. Зовнішні та внутрішні джерела створення організаційних знань.

Тема 6. Зміст та етапи процесу управління знаннями

1. Принципи управління знаннями.
2. Мета й завдання управління знаннями. Функції управління знаннями: аналітична, розподільна, інтеграційна, створення нових знань.
3. Використання знань. Продаж, лізинг (оренда), франчайзинг знань.

Тема 7. Методи управління знаннями

1. Одержання знань. Активні й пасивні методи одержання знань.
2. Акумулявання знань. Проблема формування корпоративної пам'яті.
3. Методи створення знань. Методи та технології поширення й обміну знань.
4. Стратегії управління знаннями.

Тема 8. Перебудова організаційних структур в умовах управління знаннями на підприємстві

1. Основні обов'язки й відповідальність директора з управління знаннями.
2. Функції інформаційно-аналітичного центру з управління знаннями.
3. Проблеми формування команд та їх роль в управлінні знаннями.
4. Організаційні форми управління знаннями. Віртуальні корпорації, консорціуми та інноваційні стратегічні альянси.

Тема 9. Роль корпоративної культури в управлінні знаннями

1. Комунікація як системний фактор в управлінні знаннями. Роль комунікаційного менеджменту у формуванні культури інформаційного обміну.
2. Організаційна культура, націлена на обмін знаннями. Формування в організації культури знань.
3. Лідерство в управлінні знаннями.
4. Подолання психологічних бар'єрів при обміні знаннями. Формування креативності й довіри як важлива умова виробництва знань в організації.

7. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі індивідуальних занять,

консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль, тощо.

Формами організації індивідуально-консультаційної роботи є:

а) за засвоєнням теоретичного матеріалу:

консультації: індивідуальні (запитання – відповідь), групові (розгляд типових прикладів – ситуацій);

б) за засвоєнням практичного матеріалу: консультації індивідуальні та групові;

в) для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу:

індивідуальне здавання виконаних робіт.

8. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, лекції-візуалізації, лекція-діалог, лекція із застосуванням техніки зворотного зв'язку, робота в малих групах, дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, презентації, ознайомлювальні (початкові) ігри, метод проектної роботи (табл. 8.1 і 8.2).

Таблиця 8.1

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
Змістовий модуль 1. Економіка знань	
Тема 1. Формування та розвиток економіки знань	Проблемна лекція, дискусія, тренінгова вправа, банки візуального супроводу
Тема 2. Матеріальні та нематеріальні ресурси організації	Лекція-візуалізація, робота в групах, банки візуального супроводу
Тема 3. Досвід закордонних консультаційних фірм з управління знаннями	Лекція із застосуванням техніки зворотного зв'язку, презентації груп, банки візуального супроводу

1	2
Тема 4. Роль інформаційних технологій у формуванні економіки знань	Лекція-візуалізація, банки візуального супроводу, круглий стіл
Змістовий модуль 2. Технології управління знаннями на підприємстві	
Тема 5. Теоретичні основи, форми та джерела організаційних знань	Лекція-діалог, лекція-візуалізація, банки візуального супроводу, робота в групах
Тема 6. Зміст та етапи процесу управління знаннями	Лекція-візуалізація, банки візуального супроводу, мозкова атака
Тема 7. Методи управління знаннями	Лекція-візуалізація, банки візуального супроводу, ситуаційно-рольова гра
Тема 8. Перебудова організаційних структур в умовах управління знаннями на підприємстві	Проблемна лекція, банки візуального супроводу, круглий стіл
Тема 9. Роль корпоративної культури в управлінні знаннями	Лекція-дискусія, банки візуального супроводу, ділова гра

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; формуванні здатності приймати самостійні рішення; формуванні здатності до ухвалення колективних рішень; формуванні здатності до соціальної інтеграції; набуття навичок вирішення конфліктів; розвитку здатності до знаходження компромісів.

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання студентів. Вони передбачають поряд із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені в науці й мають актуальне значення для теорії та практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій.

Лекція-діалог (лекція з включенням бесіди) – діалог з аудиторією, форма залучення присутніх до навчального процесу, що передбачає безпосередній контакт з аудиторією. Дозволяє привернути увагу до

найважливіших питань з теми, визначити темп викладу навчального матеріалу з урахуванням особливостей аудиторії.

Лекція-дискусія (лекція з включенням дискусійних питань) – лекція, у ході якої передбачається не тільки включення відповідей студентів на питання викладача, а й організація вільного обміну думками в інтервалах між логічними розділами.

Лекція із застосуванням техніки зворотного зв'язку – лекція, у ході якої викладач організовує отримання інформації про реакцію аудиторії на поставлені питання за допомогою технічних засобів або прийомів постановки питань (на початку лекції чи після кожного її розділу). Якщо відповідь є правильною, викладач продовжує виклад, якщо ні – ставить питання і підводить підсумки. Дозволяє відстежити засвоєння змісту освіти у ході лекційного заняття.

Лекція-візуалізація – лекція, у ході якої передбачається подання форм наочності, які не лише доповнюють словесну інформацію, а й самі виступають носіями змістовної інформації (електронна презентація).

Дискусія – організаційна форма навчання, заснована на публічному, відкритому, доброзичливому обговоренні актуального, але суперечливого питання і спрямована на певний позитивний результат.

Тренінг – це система вправ, спрямованих на розвиток здібностей студентів, на набуття ними професійних вмінь і навичок, формування компетенцій.

Ділова гра – організаційна форма навчання, яка ґрунтується на ситуації вибору і прийнятті рішень, в якій відтворюються умови, близькі до реальних. У ній передбачаються такі дії учасників, які дозволяють осмислити, пережити й освоїти нові функції. У грі закладена конкретна подія або явище, що підлягає моделюванню, і допускається віднесення ігрового часу до будь-якого періоду (теперішнього, минулого, майбутнього). Зазвичай – це модель відрізка майбутньої професійної діяльності.

Мозкова атака – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якнайбільшу кількість ідей за дуже обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію.

Робота в групах – форма організації навчально-пізнавальної діяльності, яка використовується для вирішення складних проблем, що потребують колективного розуму і спільної роботи.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про

виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації нових продуктів діяльності та послуг.

Банки візуального супроводу сприяють активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни за допомогою наочності.

Таблиця 8.2

Використання методик активізації процесу навчання

Тема навчальної дисципліни	Практичне застосування методик	Методики активізації процесу навчання
Тема 1. Формування та розвиток економіки знань	"Як ми сприймаємо інформацію"	Тренінгова вправа
Тема 2. Матеріальні та нематеріальні ресурси організації	Завдання 2. Кваліметрична оцінка з використанням коефіцієнта Тобіна	Робота в малих групах
Тема 3. Досвід закордонних консультаційних фірм з управління знаннями	Завдання 3. Порівняння систем управління знаннями в консультаційних фірмах (Arthur Andersen, McKINSEY, KPMG PEAT MARWIC та ін.)	Робота в малих групах, презентації
Тема 4. Роль інформаційних технологій у формуванні економіки знань	Завдання 5. Застосування інформаційних технологій при управлінні знаннями	Круглий стіл
Тема 6. Зміст та етапи процесу управління знаннями	Завдання 8. "Ефективне командування"	Мозкова атака
Тема 7. Методи управління знаннями	"Дилема інноватора"	Ситуаційно-рольова гра
Тема 8. Перебудова організаційних структур в умовах управління знаннями на підприємстві	Завдання 10. "Роль лідерства при управлінні знаннями"	Круглий стіл
Тема 9. Роль корпоративної культури в управлінні знаннями	"Створення організаційної культури знань"	Ділова гра

9. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей (див. табл. 2.1) у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної

дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С.Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти залік – 60 балів);

модульний контроль, що проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.

Поточний контроль з даної навчальної дисципліни проводиться в таких формах:

активна робота на лекційних заняттях;

активна участь у виконанні практичних завдань;

активна участь у дискусії та презентації матеріалу на практичних заняттях;

захист індивідуального та комплексного розрахункового завдання;

проведення поточного тестування;

проведення письмової контрольної роботи;

усне опитування;

проведення диктанту за лекційним матеріалом.

Модульний контроль з даної навчальної дисципліни проводиться у формі колоквиуму. **Колоквиум** – це форма перевірки й оцінювання знань студентів у системі освіти у вищих навчальних закладах. Проводиться як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача.

Підсумковий/семестровий контроль проводиться у формі заліку.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів.

Оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за накопичувальною 100-бальною системою за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

арифметична правильність виконання індивідуального та комплексного розрахункового завдання.

Максимально можливий бал за конкретним завданням ставиться за умови відповідності індивідуального завдання студента або його усної відповіді всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує кількість балів. При оцінюванні індивідуальних завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу, згідно з графіком навчального процесу. Якщо якась із вимог не буде виконана, то бали будуть знижені.

Поточний тестовий контроль проводиться 2 рази за семестр. Тест включає запитання одиничного і множинного вибору щодо перевірки знань основних категорій навчальної дисципліни.

Письмова контрольна робота проводиться 2 рази за семестр та включає практичні завдання різного рівня складності відповідно до тем змістового модуля.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних заняттях.

Критеріями оцінювання індивідуального завдання є:

здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань;

вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання;

застосування аналітичних підходів;

якість і чіткість викладення міркувань;
логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми;

самостійність виконання роботи;

грамотність подачі матеріалу;

використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ;

оформлення роботи.

Порядок підсумкового контролю з навчальної дисципліни.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою, за якою оцінюється рівень засвоєння програмного матеріалу – знання, вміння та рівень сформованості компетентностей студентів.

Програмою передбачено 2 модульних контролі. Форма контролю – колоквиум.

Зразок колоквиуму

1. Характерними рисами економіки знань є (0,5 бала):

а) постійно зростаюча роль наукомісткого сектора;

б) зростання обсягів виробництва й збуту виробничої продукції;

в) прискорювані процеси комп'ютеризації інформаційного простору економіки;

г) зростання капіталізації ринкової вартості компаній, що здійснюють розробки в новітніх галузях науки й техніки;

д) розвиток засобів виробництва як головної продуктивної сили суспільства;

є) легка оцінка якості й ступеня придатності товарів і послуг.

2. Організації зі стратегією персональної відповідальності за активи (0,5 бала):

а) створюють команду і співтовариство практиків, відповідальних за стан організаційного знання;

б) розглядають знання як продукт, а управління знаннями – як фактор, що робить значний позитивний вплив на прибутковість підприємства;

в) приділяють увагу управлінню інтелектуальними активами організації такими як патенти, технології, відносини із клієнтами, організаційні угоди й іншим структурним активам знань;

г) наголошують на інновації й створення нового знання шляхом проведення досліджень і розвитку.

3. Оцініть твердження: "Нова інформаційна технологія" – це технологія, що припускає використання персональних комп'ютерів для доступу до вилучених баз підприємства (0,5 бала);

- а) так;
- б) ні.

1. Знання про бізнес, добуті в результаті поглибленого аналізу даних й інформації це (0,5 бала):

- а) корпоративна пам'ять;
- б) інтелект бізнес;
- в) явні знання;
- г) неявні знання.

2. Визначити зміст завдань інформаційних технологій в управлінні знаннями та внести їх у таблицю (1 бал).

Завдання на короткострокову перспективу	
Завдання на середньострокову перспективу	
Завдання на довгострокову перспективу	

3. Як співвідносяться між собою напрямки інтелект-бізнесу й управління знаннями, у чому їх схожості й розбіжності? (1 бал)

4. Підприємство володіє ноу-хау виробництва виробу. Витрати на виробництво виробів без використання ноу-хау становлять 42 грн за штуку. При цьому 45 % собівартості становлять витрати праці. Розглянуте підприємство продає 300 000 виробів за рік. Ноу-хау дає підприємству можливість заощаджувати на кожному виробі, що випускає 8 грн за рахунок використовуваних матеріалів і 40 % трудових витрат. За прогнозами ця перевага збережеться протягом 6 років. Необхідно оцінити вартість ноу-хау при ставці дисконту 15 % (2 бали).

5. Провести кваліметричну оцінку щодо груп персоналу підприємств, використовуючи коефіцієнт Тобіна. За допомогою середнього коефіцієнта Тобіна провести порівняльну оцінку підприємств щодо якісного складу персоналу. Дані для розрахунку подані у табл.1 та табл. 2. (4 бали).

Дані промислового підприємства машинобудівної галузі

Групи персоналу підприємства	Місячна зарплата на підприємстві, грн	Пропозиції на ринку праці, грн	Вартість підготовки фахівця на підприємстві, грн	Кількість персоналу, осіб
Допоміжні робітники	2 000	2 500 (пропозиції перевищують попит)	0	100
Службовці середньої ланки	3 000	3 000 (пропозиції порівнянні з попитом)	400	10
Фахівці середньої ланки	4 000	3 500 (пропозиції порівнянні з попитом)	1 000	30
Менеджери основні	6 000	5 000	2 000	5
Провідні фахівці	8 000	6 000	2 000	8
Топ-менеджери	12 000	8 000	4 000	2
Керівник	25 000	–	10 000	1

Дані промислового підприємства машинобудівної галузі

Групи персоналу підприємства	Місячна зарплата на підприємстві, грн	Пропозиції на ринку праці, грн	Вартість підготовки фахівця на підприємстві, грн	Кількість персоналу, осіб
1	2	3	4	5
Допоміжні робітники	2 000	2 500 (пропозиції перевищують попит)	0	100

1	2	3	4	5
Службовці середньої ланки	3 000	3 000 (пропозиції порівнянні з попитом)	400	10
Фахівці середньої ланки	4 000	3 500 (пропозиції порівнянні з попитом)	1 000	30
Менеджери основні	6 000	5 000	2 000	5
Провідні фахівці	8 000	6 000	2 000	8
Топ-менеджери	12 000	8 000	4 000	2
Керівник	25 000	–	10 000	1

Підсумкові бали за колоквіум складаються із суми балів за виконання всіх завдань, що округлені до цілого числа за правилами математики.

Окремі завдання та етапи їх розв'язання оцінюються відокремлено один від одного таким чином:

Тестові **завдання 1 – 4** оцінюється кожне по 0,5 бала.

Завдання 5 та 6 відносяться до відкритих запитань та оцінюються по 1 балу за повноту та логічність відповіді.

Завдання 7 (2 бали):

0,5 бала – за правильне подання та використання методичного апарату;

0,5 бала – за арифметичну правильність розрахунків;

0,5 бала – за охайність подання результатів;

0,5 бала – за наявність пояснень щодо алгоритму розрахунку показників.

Завдання 8 (4 бали):

1 бал – за правильне подання та використання методичного апарату, зокрема коефіцієнта Тобіна;

1 бал – за арифметичну правильність розрахунку коефіцієнта Тобіна;

1 бал – за наявність і ґрунтовність висновку;
0,5 бала – за охайність подання результатів;
0,5 бала – за наявність пояснень щодо алгоритму розрахунку показників.

Студент, який із поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю, тобто не склав змістовий модуль, має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання за розпорядженням декана факультету відповідно до встановленого терміну.

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 60.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих впродовж семестру. Сумарний результат у балах за семестр складає: *"60 і більше балів – зараховано"*, *"59 і менше балів – не зараховано"* та заноситься у залікову *"Відомість обліку успішності"* навчальної дисципліни. У випадку отримання менше 60 балів студент обов'язково здає залік після закінчення екзаменаційної сесії у встановлений деканом факультету термін, але не пізніше двох тижнів після початку семестру. У випадку повторного отримання менше 60 балів декан факультету призначає комісію у складі трьох викладачів на чолі із завідувачем кафедри та визначає термін перескладання заліку, після чого приймається рішення відповідно до чинного законодавства: "зараховано" – студент продовжує навчання за графіком навчального процесу, а якщо "не зараховано", тоді декан факультету пропонує студенту повторне вивчення навчальної дисципліни протягом наступного навчального періоду самостійно.

Підсумкові бали за навчальну дисципліну складаються із суми балів за виконання всіх завдань, що округлені до цілого числа за правилами математики.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведена в табл. 10.1.

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей

Елементи професійних компетентностей	Навчальний тиждень	Години	Методи та форми навчання		Оцінка рівня сформованості компетентностей		
					Форми контролю	Максимальний бал	
1	2	3	4		5	6	
Змістовий модуль 1. Економіка знань						50	
Здатність виявляти, формулювати й критично оцінювати актуальні проблеми розвитку організації і людських ресурсів з урахуванням наукових результатів, отриманих вітчизняними і закордонними дослідниками за обраною темою	1	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Формування та розвиток економіки знань	Робота на лекції	1
			2	Практичне заняття	Дискусія на тему "Економіка, заснована на знаннях: де ми?" і припускає аналіз позиції України в рейтингу країн, побудованому на основі оцінок економіки знань, і виявленні бар'єрів, що перешкоджають формуванню економіки знань в Україні	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
		СРС	5	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Перевірка практичного завдання	3
	2	Ауд.	2	Практичне заняття	Тренінгова вправа: "Скажи неправду", "Як ми сприймаємо інформацію". Дискусія за темою співвідношення понять "дані", "інформація", "знання"	Активна участь	0,5
		СРС	5	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять. Виконання практичного завдання	Перевірка практичного завдання	5

Продовження табл. 10.1

1	2	3		4		5	6
Здатність розробляти стратегію й політику управління людськими ресурсами, брати участь у розробці корпоративної і ділової стратегій організації	3	Ауд.	2	Лекція	Тема 2. Матеріальні та нематеріальні ресурси організації	Робота на лекції	1
			2	Практичне заняття	Задачі за методами оцінки нематеріальних активів	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
		СРС	5	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Усне опитування	5
	4	Ауд.	2	Практичне заняття	Робота в групах, аналіз моделі трансформації знань, їхні можливості й обмеження	Активна участь	0,5
			СРС	5	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять. Виконання практичного завдання	Перевірка практичного завдання
	Здатність виявляти, формулювати й критично оцінювати актуальні проблеми розвитку організації і людських ресурсів з урахуванням наукових результатів, отриманих вітчизняними й закордонними дослідниками за обраною темою	5	Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Досвід закордонних консультанських фірм з управління знаннями	Робота на лекції
2				Практичне заняття	Робота в групах "Централізований та децентралізований підходи до побудови системи управління знаннями"	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
СРС			5	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Поточна КР	5
6		Ауд.	2	Практичне заняття	Презентації груп з метою порівняння систем управління знаннями в консультанських фірмах (Arthur Andersen, McKINSEY, KMPG PEAT MARWIC та ін.)	Активна участь	0,5
			СРС	6	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять. Виконання практичного завдання	Презентація

Продовження табл. 10.1

1	2	3	4		5	6	
Здатність до використання інформаційних технологій у системі управління людськими ресурсами	7	Ауд.	2	Лекція	Тема 4. Роль інформаційних технологій у формуванні економіки знань	Робота на лекції	1
			2	Практичне заняття	Круглий стіл на тему "Застосування інформаційних технологій при управлінні знаннями"	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
		СРС	6	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Усне опитування	2
	8	Ауд.		Практичне заняття	Круглий стіл на тему "Застосування технологій інтелект-бізнесу"	Активна участь	0,5
		СРС	5	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять. Виконання практичного завдання	Колоквіум за змістовим модулем 1	10
Змістовий модуль 2. Технології управління знаннями на підприємстві						50	
Здатність управляти реалізацією стратегії управління людськими ресурсами організації	9	Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Теоретичні основи, форми та джерела організаційних знань	Робота на лекції	1
			2	Практичне заняття	Робота в групах з аналізу прикладів, що описують основні практики одержання, створення, поширення й використання знань на підприємстві	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
		СРС	5	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Перевірка практичного завдання	3
	10	Ауд.	2	Практичне заняття	Практичне завдання з діагностики та подолання ворожості до розповсюдження знання	Активна участь	0,5
		СРС	5	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять. Виконання практичного завдання	Перевірка практичного завдання	4

1	2	3		4		5	6
Здатність управляти реалізацією стратегії управління людськими ресурсами, планувати й здійснювати проекти й заходи, спрямовані на реалізацію корпоративної і ділової стратегій організації	11	Ауд.	2	Лекція	Тема 6. Зміст та етапи процесу управління знаннями	Робота на лекції	1
			2	Практичне заняття	Технологія формування команди у бізнесі (тренінгова вправа)	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
		СРС	6	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Поточна КР	4
	12	Ауд.		Практичне заняття	Мозкова атака "Ефективне командоутворення"	Активна участь	0,5
		СРС	5	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять. Виконання практичного завдання	Перевірка практичного завдання	3
	Здатність використовувати сучасні методи й технології управління людськими ресурсами й розробляти нові технології	13	Ауд.	2	Лекція	Тема 7. Методи управління знаннями	Робота на лекції
2				Практичне заняття	Способи трансформації знання: соціалізація, екстерналізація, комбінація, інтерналізація	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
СРС			7	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Усне опитування	3,5
14		Ауд.	2	Практичне заняття	Ділова гра "Методи отримання інформації (комунікативні та текстологічні)"	Активна участь	0,5
		СРС	5	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять. Виконання практичного завдання	Перевірка практичного завдання	2

Закінчення табл. 10.1

1	2	3		4		5	6	
Здатність використовувати сучасні методи й технології управління людськими ресурсами та розробляти нові технології	15	Ауд.	2	Лекція	Тема 8. Перебудова організаційних структур в умовах управління знаннями на підприємстві	Робота на лекції	1	
			2	Практичне заняття	Ситуаційно-рольова гра "Дилема інноватора"	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5	
		СРС	5	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Усне опитування	2	
	16	Ауд.	2	Практичне заняття	Круглий стіл на тему "Роль лідерства при управлінні знаннями"	Активна участь	0,5	
		СРС	6	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять. Виконання практичного завдання	Колоквіум за змістовим модулем 2	12	
	17	Ауд.	2	Лекція	Тема 9. Роль корпоративної культури в управлінні знаннями	Робота на лекції	1	
			2	Практичне заняття	Ділова гра "Створення організаційної культури знань"	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5	
		СРС	6	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Презентація	7	
	Усього годин			144	Загальна максимальна кількість балів із дисципліни			100
	з них							
	аудиторні			52	36 %	<i>поточний контроль</i>		100
	самостійна робота			92	64 %			

Розподіл балів у межах тем змістових модулів наведено в табл. 10.2.

Таблиця 10.2

Розподіл балів за темами

Поточне тестування та самостійна робота									Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	
10	11	15	4	9	9	7,5	4	8,5	
Колоквіум				Колоквіум					
10				12					

Примітка. T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 10.3.

Таблиця 10.3

Розподіл балів за тижнями

Теми змістового модуля			Лекційні заняття	Практичні заняття	Захист індивідуального завдання	Презентація	Усне опитування	Письмова контрольна робота	Колоквіум	Усього
1			2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Економіка знань	Тема 1	1 тиждень	1	0,5	3	–	–	–	–	4,5
		2 тиждень	–	0,5	5	–	–	–	–	5,5
	Тема 2	3 тиждень	1	0,5	–	–	5	–	–	6,5
		4 тиждень	–	0,5	4	–	–	–	–	4,5
	Тема 3	5 тиждень	1	0,5	–	–	–	5	–	6,5
		6 тиждень	–	0,5	–	8	–	–	–	8,5
	Тема 4	7 тиждень	1	0,5	–	–	2	–	–	3,5
		8 тиждень	–	0,5	–	–	–	–	10	10,5

1		2	3	4	5	6	7	8	9	
Змістовий модуль 2. Технології управління знаннями на підприємстві	Тема 5	9 тиждень	1	0,5	3	–	–	–	–	4,5
		10 тиждень	–	0,5	4	–	–	–	–	4,5
	Тема 6	11 тиждень	1	0,5	–	–	–	4	–	5,5
		12 тиждень	–	0,5	3	–	–	–	–	3,5
	Тема 7	13 тиждень	1	0,5	–	–	3,5	–	–	5
		14 тиждень	–	0,5	2	–	–	–	–	2,5
	Тема 8	15 тиждень	1	0,5	–	–	2	–	–	3,5
		16 тиждень	–	0,5	–	–	–	–	12	12,5
	Тема 9	17 тиждень	1	0,5	–	7	–	–	–	8,5
Усього		9	8,5	24	15	12,5	9	22	100	

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ (табл. 10.4).

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

Таблиця 10.4

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

11. Рекомендована література

11.1. Основна

1. Букович У. Управление знаниями: руководство к действию / У. Букович, Р. Уилльямс ; пер. с англ. – М. : ИНФРА-М, 2002. – 375 с.
2. Глухов В. В. Экономика знаний: учеб. пособ. / В. В. Глухов. – СПб. : Питер, 2003. – 527 с.

11.2. Додаткова

3. Ефимов В. В. Управление знаниями : учеб. пособ. / В. В. Ефимов. – Ульяновск : УлГТУ, 2005.– 111с.
4. Казакова Н. В. Экономика и знания / Н. В. Казакова. – Саратов : СГТУ, 2002. – 172 с.
5. Кулопулос Т. Управление знаниями – что это такое / Т. Кулопулос, К. Фраппаоло. – М. : Документум Сервисиз, 2001. – 120 с.
6. Мильнер Б. З. Теория организации : учебник / Б. З. Мильнер. – 4-е изд. – М. : ИНФРА-М, 2005. – 648 с.
7. Нонака И. Компания – создатель знания. Зарождение и развитие инноваций в японских фирмах / И. Нонака, Х. Такеучи. – М. : Олимп-Бизнес, 2011. – 384 с.
8. Румизен М. К. Управление знаниями / М. К. Румизен. – М. : ООО "Издательство Астрель", 2004. – 318 с.
9. Соколова И. А. Управление знаниями : учеб. пособ. / И. А. Соколова, М. А. Щуковская. – Хабаровск, 2010. – 310 с.
10. Управление знаниями в корпорациях : учеб. пособ. / Б. З. Мильнер, З. П. Румянцева, В. Г. Смирнова та ін. / под ред. д.э.н., проф. Б. З. Мильнера. – М. : Дело, 2006. – 304 с.
11. Управление знаниями в инновационной экономике : учебник / под ред. Б. З. Мильнера. – М. : ЗАО "Издательство "Экономика", 2009. – 599 с.
12. Управление знаниями: хрестоматия / пер. с англ. под ред. Т. Е. Андреевой, Т. Ю. Гутниковой. – СПб. : Изд. "Высшая школа менеджмента", 2009. – 514 с.
13. Федулова Л. І. Концептуальні засади економіки знань / Л. І. Федулова // Економічна теорія. – 2008. – № 2. – С. 37 – 60.

14. Харрингтон Дж. Совершенство управления знаниями / Дж. Харрингтон, Ф. Воул / пер. с англ. А. Л. Раскина ; под науч. ред. А. Б. Болдина. – М. : РИА "Стандарты и качество", 2008. – 287 с.

15. Ходкинсон Д. П. Компетентная организация: психологический анализ процесса стратегического менеджмента / Д. П. Ходкинсон, П. Р. Сперроу / пер. с англ. – Х. : Изд. Гуманитарный центр, 2007. – 392 с.

11.3. Інформаційні ресурси

16. Информационная экономика, бизнес, общество [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.infecconomy.ru/>.

17. Креативная экономика [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.creativeconomy.ru/>.

18. Управление знаниями [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://sites.google.com/site/upravlenieznaniami/>.

19. HR-менеджмент [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://hrm.ru/>.

20. Knowledge Management Software [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kmssoft.ru/>.

21. Smart Education [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.smart-edu.com/>.

11.4. Методичне забезпечення

22. Ковальова В. І. Управління знаннями на підприємстві : опорний конспект / В. І. Ковальова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ikt.hneu.edu.ua/course/view.php>.

23. Ковальова В. І. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань з навчальної дисципліни "Управління знаннями на підприємстві" / В. І. Ковальова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ikt.hneu.edu.ua/course/view.php>.

Додатки

Додаток А
Таблиця А.1

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни "Управління знаннями на підприємстві" за Національною рамкою кваліфікацій України

Складові компетентності, які формуються в рамках теми	Мінімальний досвід	Знання	Вміння та навички	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Економіка знань					
Тема 1. Формування та розвиток економіки знань					
Здатність до побудови стратегії управління знаннями в організації в умовах економіки знань	Розуміння технічного прогресу. Сутності понять глобалізації та інформатизації сучасної економіки	Знання проблем й особливостей української економіки з погляду розвитку нової економіки в цілому та впровадження концепції управління знаннями зокрема. Знання класичних і сучасних науково-практичних робіт в сфері управління знаннями. Знання національних особливостей управління знаннями на макро- і мікрорівнях	Здійснювати позиціонування країн в економіці знань. Мати навички систематизації й діалектичного підходу до аналізу економічних процесів, з урахуванням двоїстого характеру знання для визначення потенційних можливостей і ризиків стратегій на базі знань	Поєднання складних елементів системи, застосування зворотного зв'язку	Усвідомлення можливостей та перешкод, що надає економіка знань
Тема 2. Матеріальні та нематеріальні ресурси організації					
Здатність до побудови системи управління інтелектуальним капіталом організації	Людський капітал організації. Основні ресурси організації, її активи	Знання місця й ролі знань як найважливішого складового інтелектуального капіталу організації. Знання методів оцінки нематеріальних активів організації	Володіти інструментарієм оцінки та виконувати оцінку інтелектуального капіталу організації. Вміти застосовувати методи оцінки й виміру інтелектуального капіталу з метою перетворення знання фірми в її конкурентні переваги	Поєднання складних елементів системи, застосування зворотного зв'язку	Усвідомлення можливостей, перешкод та загроз при побудові системи управління інтелектуальним капіталом організації

1	2	3	4	5	6
Тема 3. Досвід закордонних консультаційних фірм з управління знаннями					
Виявляти практичну значущість управління знаннями	Управління як процес. Інфраструктура	Знання інфраструктури управління знаннями. Знання типів системи управління знаннями. Знання процесу управління знаннями. Знання принципів системи управління знаннями	Знати основні стратегічні підходи до управління знаннями в організації, зміст стратегічних і тактичних процесів управління знаннями. Обґрунтовувати необхідність врядування управління знаннями при розробці стратегії організації. Визначати та використовувати на практиці децентралізований та централізований підходи при побудові системи управління знаннями	Мати навички презентації й аргументації власної точки зору, а також вироблення спільного групового знання	Самостійно придбати й використовувати нову інформацію, знання в сфері управління знаннями
Тема 4. Роль інформаційних технологій в формуванні економіці знань					
Застосовувати інформаційні технології в управлінні знаннями	Тенденції розвитку сучасних інформаційних технологій	Знання задач інформаційних технологій у процесі управлінні знаннями. Знання технології інтелектуального бізнесу та управління знаннями	Застосовувати інформаційні технології при управлінні знаннями	Мати навички аргументації власної точки зору, а також вироблення спільного групового знання	Розвивати свій загальнокультурний і професійний рівень і самостійно освоювати нові методи дослідження системи управління знаннями

1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 2. Технології управління знаннями на підприємстві					
Тема 5. Теоретичні основи, форми та джерела організаційних знань					
Володіти технологією трансформації інформації в знання організації	Зовнішнє та внутрішнє середовище організації. Об'єкти системи управління	Знання морфології й таксономії знання. Знання видів організаційних знань. Знання форм створення організаційних знань. Знання моделі трансформації знань	Проводити аналіз проблем і перспектив управління знаннями в організації. Проводити аналіз бізнес-процесів з погляду необхідності вдосконалення в аспекті менеджменту знань	Побудова міжособистісних комунікацій з персоналом організації та зовнішнім середовищем	Самостійно ставити й вирішувати завдання з управління знаннями в організації з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій
Тема 6. Зміст та етапи процесу управління знаннями					
Приймати організаційно-управлінські рішення в системі управління знаннями, оцінювати їх наслідки	Функції управління. Процес управління	Знання структури системи знань. Знання етапів придбання та засвоєння знань. Знання принципів управління знаннями	Проводити аналіз діяльності організацій у сфері управління знаннями. Ідентифікувати різноспрямовані стратегії в сфері управління знаннями та використовувати їх на практиці	Мати навички аргументації власної точки зору, а також вироблення спільного групового знання	Володіти навичками розробки заходів, спрямованих на реалізацію програм у сфері управління знаннями
Тема 7. Методи управління знаннями					
Оволодіння основними методами з управління знаннями в організації	Методи управління персоналом	Знання методів отримання знання. Знання корпоративної пам'яті організації. Знання програми управління знаннями	Знати основи побудови мотиваційної системи створення корпоративної пам'яті. Виявляти, формулювати й оцінювати проблеми розвитку організації в сфері управління знаннями	Побудова комунікаційного процесу та організація зворотного зв'язку	Самостійно готувати аналітичні матеріали за напрямом управління знаннями в організації

1	2	3	4	5	6
Тема 8. Перебудова організаційних структур в умовах управління знаннями на підприємстві					
Здатність розробляти програми організаційного розвитку для системи управління знаннями	Знання про види організаційних структур. Планування організаційних структур	Знання нових типів організацій. Знання організаційних форм управління знаннями. Знання розробки програм управління знаннями. Знання функції лідера в процесі управління знаннями	Знати структуру управління знаннями в організації. Знати основні обов'язки директора з управління знаннями. Визначати зміст внутрішньо-фірмового управління знаннями	Побудова комунікаційного процесу та організація зворотного зв'язку елементів системи	Самостійного придбати й використовувати нову інформацію, знання в сфері управління знаннями
Тема 9. Роль корпоративної культури в управлінні знаннями					
Здатність розробляти культуру знань, що підтримує систему управління знаннями	Види організаційної культури. Елементи організаційної культури	Знання концепції "управління талантами". Знання характеристики творчих людей в організації. Знання зв'язку між творчим потенціалом організації та інноваціями	Знати основні елементи організаційної культури як складової частини інтелектуального капіталу організації. Визначати зовнішні та внутрішні фактори, що формують культуру знань в організації. Впроваджувати в організацію управління талантами. Знати принципи створення творчої обстановки в організації	Застосування різних способів мовної діяльності в заданих умовах	Підвищення ефективності комунікативного впливу

Зміст

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	4
3. Програма навчальної дисципліни	7
4. Структура навчальної дисципліни.....	11
5. Теми практичних занять	13
5.1. Приклади типових практичних завдань за темами.....	15
6. Самостійна робота.....	17
6.1. Контрольні запитання для самодіагностики	20
7. Індивідуально-консультативна робота	22
8. Методи навчання	23
9. Методи контролю	26
10. Розподіл балів, які отримують студенти	33
11. Рекомендована література.....	41
11.1. Основна	41
11.2. Додаткова	41
11.3. Інформаційні ресурси.....	42
11.4. Методичне забезпечення	42
Додатки.....	43

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ
НА ПІДПРИЄМСТВІ"
для студентів спеціальності
8.03050401 "Економіка підприємства"
денної форми навчання**

Укладачі: **Шиян Дмитро Вікторович**
Ковальова Вікторія Іванівна

Відповідальний за випуск **Афанасьєв М. В.**

Редактор **Лященко О. Г.**

Коректор **Бриль В. О.**

План 2014 р. Поз. № 185.

Підп. до друку Формат 60 x 90 1/16. Папір MultiCopy. Друк Riso.

Ум.-друк. арк. 3,0. Обл.-вид. арк. 3,75. Тираж прим. Зам. №

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, пр. Леніна, 9а

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
Дк № 481 від 13.06.2001 р.*